

nejv. s. ze dne 17. března 1885 č. 3125 sb. »Gl. U.« č. 10483 a ze dne 30. března 1887 č. 3465 sb. »Gl. U.« č. 1124.

6. Příslušnost. Viz čl. Konkurs. Ve příčině příslušnosti konejte soudové šetření (rozh. nejv. s. ze dne 16. června 1886 č. 6957 časop. »Ger. Halle« z r. 1886 č. 45 s. 396). Též proti dlužníkovi neznámého pobytu lze vydati rozkaz uhražovací, který se doručí zřízenému opatrovníku (rozh. nejv. s. ze dne 10. října 1877 č. 75311 časop. »Jur. Bl.« z r. 1877 č. 43 s. 548). Konkursní věřitel není legitimován k rekursu proti zrušení konkursu vyhlášeného k naléhání jiného věřitele (rozh. nejv. s. ze dne 14. října 1879 sb. »Gl. U.« č. 7607). Žádost uhražovací kolkuje se jako ostatní podání soudní. Viz čl. Poplatky soudní.

Žádost za milost viz Udělení milosti.

Žalář.

Žalář jest název trestu vězení pro zločiny. Dle rozdílné tuhosti jest buď žalář bez dodatku neb těžký žalář (§ 14 tr. z.). Dle tr. z. spočíval rozdíl obou druhů zejména v tom, že odsouzcenci k těžkému žaláři byli vězněni se železy na nohou. Tento způsob věznění byl však odstraněn § 3 zák. ze dne 15. listopadu 1867 č. 131 ř. z. a nařízeno, že místo želez má býti trest žaláře zostřen třeba několika zákonem přípustnými způsoby zostření. Dnes není podstatně žádného rozdílu mezi žalářem a těžkým žalářem, oba spočívají v tuhém uschování trestance, jen že dovoluje se osobám k obyčejnému žaláři odsouzeným schůzka a rozmluva s osobami třetími, jež nemají vztahu na jich uschování, v přítomnosti dozorce vězňů a v řeči tomuto srozumitelné, kdežto osobám odsouzeným k těžkému žaláři smí taková rozmluva býti povolena jen ve případech zcela zvláštních a důležitých (§§ 15, 16 tr. z.). Co se týče ošetřování a nakládání osobami k žaláři neb k těžkému žaláři odsouzenými, vydány jsou pro jednotlivé trestnice a soudní vězení zvláště, podrobné předpisy, ve příčině nichž nutno odkázati pro jich rozmanitost a rozsah na Kasererův »Handbuch, III. sr. a Leitmaierovu Oest. Gefängnissskunde s. 264. 597 nn.

Trest žaláře jest buď doživotní neb dočasný. Nejkratší doba dočasného žaláře obnáší zpravidla (výjimky nastávají užijeli se mimořádného práva zmírňovacího neb zaměňovacího §§ 54, 55 tr. z.) 6 měsíců, nejdelší 20 roků. Aby bylo ponecháno soudcovskému uvážení při stanovení trestu pro jednotlivý případ patřičné pole, stanoví se při každém zločinu, na který je uvalen trest dočasného žaláře, hranice mezi nejkratším a nejdelším trváním. Tyto hranice jsou: 6 měsíců až 1 rok, 1—5 roků, 5 až 10 roků, 10—20 roků (§ 17 tr. z.). S trestem žaláře jest spojeno vždy přidržování ke práci; trestanec buď tak zaměstnán, jak to s sebou přináší zařízení trestnice. Při rozdělování těchto prací buď dle možnosti přihlíženo ke stupni trestu žaláře, ku posavadnímu způsobu zaměstnání a stupni vzdělání trestanců (§ 18 tr. z. a výn. m. spr. z 12. března 1866 č. 2345 a výn. min. fin. ze dne 24. prosince 1876 č. 11646).

Trest žaláře lze též zostřiti a sice:

- a) posty, t. j. obmezením potravy na vodu a chléb, týdně ne více než třikrát a ne ve dnech přímo po sobě následujících;
- b) tvrdým lůžkem na pouhý prkna obmezeným a ne častěji než třikrát týdně;
- c) chováním v samovazbě (viz čl. Samovazba);

d) osamělým uzavřením v tmavé komůrce bez přerušení ne déle než 3 dny, pak opět po týdenním mezičase, a celkem nejvýš 30 dní v roce (viz čl. Vazba v temnu), a konečně

e) proti zločincům cizincům, vypovězením ze země, jež se musí vzta-
hovat i na všechna království a země v říšské radě zastoupené (§ 19 nn
tr. z.). Dle tr. z. bylo možno trest žaláře zostřiti též tělesným trestáním
ranami holí neb metlou, kteréžto zostření bylo však zrušeno zák. ze dne
15. listopadu 1867 č. 131 ř. z. Též voj. tr. z. (§ 23 nn) a tr. z. pro
Bosnu a Hercegovinu (§ 22 nn) obsahují též ustanovení o trestu žaláře, avšak
ohledně Bosny a Hercegoviny s tou úchylnou, že při trestu těžkého žaláře
dávají se odsouzencům železa a že první stupeň trestu žaláře může býti
zostřen uložením obyčejných železek na ruku a nohu a těžký žalář lze
zostřiti tím, že se odsouzenci, dle různosti pohlaví, spoutají obě nohy těž-
šími železy (§ 29). Viz též čl. Tresty.

Žaloba.

I. Část všeobecná.

Procesní právo ovládáno je zásadou »judex ne procedat ex officio«. Výjimečně platí zásada officiality v řízení o neplatnost manželství pro pře-
kážku veřejnoprávní. Činnost soudcová musí tedy býti zpravidla provoko-
vána a zejména i zahájení sporu civilního předpokládá iniciativy se strany
oprávněného podmětu. Spor civilní zahájí se zpravidla jen k žalobě. By
spor mohl počítí musí býti žaloba na soud vznesena, soudem přijata a ža-
lovanému doručena. Doručení žaloby žalovanému spor se teprve zahajuje
(lis pendet) (§ 232 c. ř. s.) a podkladem sporu zahájeného je žaloba na
soud vznesená. Viz čl. »Spor«.

Žalobou rozumíme pak úkon procesní, jímž se domáhá jedna osoba
(žalobce, actor) na soudu, by rozhodl o jejím nároku soukromoprávním, jí
prý proti osobě druhé (žalovaný, reus) příslušejícím. Dle toho pak, do-
máhá-li se žalobce na soudě pouze uznání svého nároku či též i jeho
splnění, rozeznáváme žaloby určovací a žaloby o splnění.

II. Obsah žaloby.

Žaloba buď vznesena na soudy sborové přípravným podáním (§ 226
c. ř. s.); u soudů okresních i do protokolu může býti podána, pokud
strany nejsou zastoupeny advokáty (§ 434 c. ř. s.). O žalobě vznesené
přípravným podáním platí předem předpisy dané o přípravných podáních
vůbec (§ 78 c. ř. s.). (Viz čl. Podání.) Musí tedy žaloba, jako každé jiné
přípravné podání obsahovati:

1. označení soudu, pak stran dle jména (jménem a příjmením), za-
městnání, bydliště a postavení ve sporu, udání zástupců za strany jedna-
jících a označení předmětu rozepře;

2. označení příloh a jich počtu a udání, jsou-li přílohy připojeny
v prvopise neb v opise;

3. podpis strany neb jejího zákonného zástupce neb zmocněnce, v advo-
kátském sporu pak podpis advokátův (§ 75 c. ř. s.). Kromě toho musí
žaloba obsahovati:

1. určitý návrh;

2. stručné a úplné vyličení jednotlivých skutkových okolností, na
kterých se zakládá nárok žalobcův jak co do věci hlavní, tak co do věci
vedlejší;